הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רנו רנז

רנו שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת שֶׁהָיוּ תוֹקְעִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בִּישׁוּבָן הָיוּ תוֹקְעִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת כְּדֵי לְהַבְדִּיל אֶת הָעָם מִן הַמְּלָאכָה. הַגָּה: וְנָהֲגוּ בַּקְּהִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁכָּל שֶׁהוּא (א) סָמוּךְ לַשַּׁבָּת כַּחֲצִי שָׁעָה אוֹ שָׁעָה שֶׁמַּכְרִיז שְׁלִיחַ צִבּוּר לְהָכִין עַצְמָן לַשַּׁבָּת, *וְהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת בִּימֵיהֶם, וְכֵן רָאוּי (ו) לִנְהֹג (ב) בְּכָל מָקוֹם:

א שַׁבָּת ל״ה (ע״ב).

א שַׁבָּת ל״ד (ע״א).
ב לְגַרְסַת רַשׁ״י (שם ד״ה ה״ג אמר), וְכֵן כָּתְבוּ הָרַ״ן (יד: ד״ה אמר רבה) וְהָרֹא״שׁ (פ״ב סי׳ כג). ג רַ״ן (יח: ד״ה גרסינן), מְפִלּוֹן דְּאַנְשֵׁי טְבֶרְיָה שָׁם ל״ח (ע״ב).

רנז דִּינֵי הַטְּמָנַת חַמִּין. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א (א) א אֵין טוֹמְנִין (ו) בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵין מוֹסִיף הֶבֶל, (ב) ב אֲבָל בְּסַפֵּק חֲשֵׁכָה (ג) טוֹמְנִין בּוֹ. וְאֵין טוֹמְנִין (ד) בְּדָבָר (ה) הַמּוֹסִיף הֶבֶל (ו) אֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם, ג וְאִם הִטְמִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל

בַּאֵר הַיטֵב

א (ו) לִנְהֹג. וְכֵן נוֹהֲגִין לִשְׁלֹחַ אִישׁ לְבֵית הַבַּעֲלֵי מְלָאכוֹת מִפְּלָאכְתָּן, וְגַם רָאוּי לְבַעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת שֶׁיִּסְגְּרוּ כְּמוֹ שָׁעָה קֹדֶם שַׁבָּת, כִּי רָאִיתִי גְּדוֹלָה הַמַּכְשֶׁלָה שֶׁלִּפְעָמִים בָּא שׁר אֶחָד וְנִמְשָׁךְ הַפַּשָּׁא וּמִתְּוָךְ עַד הַלַּיְלָה, וְאֵשְׁמָם בְּרֵאשֵׁיכֶם׳ כְּתִיב (דברים א יג). וְגַם רב הָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם הֶתֵּר כָּל עוֹד שֶׁלֹּא אָמְרוּ בָּרְכוּ אֶפְלּוּ הוּא לַיְלָה מֻפְלָג, וְזֶה רָאִיתִי בְּעֵינַי, לָכֵן יֵשׁ לְהַקְדִּים אֲמִירַת בָּרְכוּ, וְאֵין לְהַמְתִּין עַל אָדָם חָשׁוּב וְגָדוֹל שֶׁעֲדַיִן לֹא בָּא כִּי זְכוּת הִיא לוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שַׁבָּת עַל יָדוֹ, וְהַחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּמִכָּאתָי, מִי שֶׁלֹּא תִּקֵּן מַאֲכָלוֹ יֵשׁ לְהַמְתִּין עִם בָּרְכוּ, וְאִם הוּא סָמוּךְ לָבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אַל יְמַתִּינוּ. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן רס״ב, וּבְמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן רס״ג סָעִיף קָטָן ל׳ עַיֵּן שָׁם:

א (ו) בְּשַׁבָּת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְאַחַר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַתַּבְשִׁיל רוֹצֶה לְהַטְמִינוֹ בְּדָבָר

בְּאוּר הֲלָכָה

א * וְהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת. עַיֵּן בְּפִרְקֵי מְגִדִּים (משז״ ס״א) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (פ״ה הל׳ יח, כ״כא). וְהִנֵּה כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הַתְּקִיעוֹת עַל כֵּן **אֲפִלּוּ בְּשֶׁחָל עֶרֶב שַׁבָּת בְּיוֹם טוֹב גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַכְרִיז** כְּמוֹ מֵאָז שֶׁהָיוּ תוֹקְעִין בּוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל (חולין כו:). **וְעַיֵּן בְּפִרְקֵי מְגִדִּים** (שם) **שֶׁכָּתַב דְּיוֹם טוֹב עֶרֶב שַׁבָּת רְאוּי לְהַקְדִּים בֶּאֱמִירַת בָּרְכוּ אוֹ קַבָּלַת שַׁבָּת בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל**, כְּפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּרֵישׁ סִימָן תקכ״ז **דְּסָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת** דְּלֹא שָׁיְךְ הוֹאִיל, **וּבְשֶׁאֲלִינ״ט שְׁנוֹתְנִין מִבְּעוֹד יוֹם לְתוֹךְ הַתָּבוּר לְצֹרֶךְ שַׁבָּת יִחַר לְתֵן מִבְּעוֹד יוֹם כָּל דָּךְ שֶׁיִּהְא רְאוּי לֶאֱכֹל עַל כָּל פָּנִים כְּמֵאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי**, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) סָמוּךְ לַשַּׁבָּת כַּחֲצִי שָׁעָה. הַיְינוּ (ו) חֲצִי שָׁעָה קֹדֶם שֶׁנִּתְכַּסָּה הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִתָּנוּ, וְזֶהוּ הַכָּרַזַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עַל כָּל בְּנֵי הָעִיר שֶׁיִּרְאוּ לְהָכִין עַצְמָם לְשַׁבָּת. וּלְבַעֲלֵי מְלָאכוֹת רָאוּי לִשְׁלֹחַ אִישׁ לְבֵית אוֹתָן מְמַלְאכְתָּן מִקֹּדֶם, דְּהַיְינוּ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים שֶׁהוּא זְמַן מִנְחָה קְטַנָּה וְכַנַּ״ל בְּסִימָן רנ״א (ס״א) [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א)], וְזֶהוּ (כ) לְעֵרֶךְ שָׁעָה וּרְבִיעַ קֹדֶם שֶׁנִּתְכַּסָּה הַשֶּׁמֶשׁ. עוֹד כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּרָאוּי לְבַעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת שֶׁיִּסְגְּרוּ חֲנוּתָן (ג) כְּמוֹ שָׁעָה קֹדֶם הַשַּׁבָּת, כִּי גְּדוֹלָה הַמַּכְשֶׁלָה שֶׁלִּפְעָמִים בָּא שַׁר אֶחָד וְנִמְשָׁךְ הַמַּשָּׁא וּמַתָּן עַד שֶׁחֲשֵׁכָה מַמָּשׁ, (ד) וּמְלַבֵּד זֶה כְּפִי הָרֶגֶל שֶׁהַנָּשִׁים כְּשֶׁבָּאוֹת מֵהַחֲנֻיּוֹת רוֹחֲצוֹת וְלוֹבְשׁוֹת בְּגָדֵי שַׁבָּת קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת וְאִם יִתְאַחֲרוּ מְלָאכָת יְבָאוּ חַס וְשָׁלוֹם לִסְפֵק חִלּוּל שַׁבָּת וּבִפְרָט בַּיָּמִים הַקְּצָרִים, עַל כֵּן מַהֲנָכוֹן מְאֹד שֶׁיַּקְדִּימוּ לָצֵאת. וְאוֹדוֹת קַבָּלַת שַׁבָּת גַּם כֵּן יֵשׁ קִלְקוּל, שֶׁרֹב הָעָם יֵשׁ לָהֶם הֶתֵּר בְּטָעוּת שֶׁכָּל עוֹד שֶׁלֹּא אָמְרוּ בָּרְכוּ אוֹ קַבָּלַת שַׁבָּת כְּפִי הַנָּהוּג בְּיָמֵינוּ עוֹשִׂין כָּל הַצָּרִיךְ לָהֶם לְשַׁבָּת אַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֵילָה מַמָּשׁ, (ה) וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַקְדִּים לְקַבֵּל שַׁבָּת, וְאֵין לְהַמְתִּין עַל אָדָם גָּדוֹל שֶׁעֲדַיִן לֹא בָּא אִם הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל קַבָּלַת שַׁבָּת כִּי זְכוּת הוּא לוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שַׁבָּת עַל יָדוֹ: (ב) בְּכָל מָקוֹם. כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ יִשְׂרָאֵל לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת. וּבִקְהִלּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְרִיז, נָכוֹן מְאֹד שֶׁיִּמְצְאוּ אֲנָשִׁים הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם לֵילֵךְ וּלְזָרֵז בְּכָל רְחוֹבוֹת קָרְיָה עַל דְּבַר סְגִירַת הַחֲנֻיּוֹת וְהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, וְכָעֵת נִמְצָא כֵּן בְּכַמָּה עֲיָרוֹת גְּדוֹלוֹת חֲבוּרוֹת קְדוֹשׁוֹת הַמְיֻסָּדוֹת עַל הַשְּׁמִירַת הַשַּׁבָּת וַאֲשֶׁרֵי חֶלְקָם כִּי הֵם מְזַכִּים אֶת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, (ו) וְיִזְכּוּ עֲבוּר זֶה הַמִּתְחַזְּקִים תָּמִיד בְּמִצְוָה זוֹ לִבְנִים גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל:

א (א) אֵין טוֹמְנִין וְכוּ'. לְאַחַר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַתַּבְשִׁיל רוֹצֶה לְהַטְמִינוֹ בְּדָבָר שֶׁיִּשְׁמֹר חַמּוֹ כְּגוֹן בְּכָרִים וּכְסָתוֹת וְכַדּוֹמֶה, וְאָסְרוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּשַׁבָּת (ס) וְטַעְמָא דְּשָׁמָא יִמְצָא אוּ קְרָרְתּוֹ צוֹנֶנֶת וְיַרְתִּיחֶהָ דְּחָיְשִׁינַן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, (ס) וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּאֵינוֹ חָיְשִׁינַן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, כַּיָּוֹן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל פַּעַם אֶחָד, (ג) מִכָּל מָקוֹם אֵיכָא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יְחַמְּמָה עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ וְיִתְחַיֵּב מִשּׁוּם מַבְעִיר: (ב) אֲבָל בְּסַפֵּק חֲשֵׁכָה. עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רס״א סָעִיף א׳ בְּהַגָּ״ה וּבְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם (משנ״ב סק״ב): (ג) טוֹמְנִין בּוֹ. דְּסָתָם קְדֵרוֹת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ד) רוֹתְחוֹת הַן וְלֵיכָא לְמִגְזַר הַגְּזֵרָה הַנַּ״ל: (ד) בְּדָבָר וְכוּ'. הַיְינוּ לְצֹרֶךְ שַׁבָּת, אֲבָל לְצֹרֶךְ מוֹצָאֵי שַׁבָּת מוּכָן מִפְּסִימָן תר״ט (ס״א) בְּהַגָּ״ה שָׁם דְּאֵין מְטַמִּינִין בְּכָל גַּוְנֵי, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) אַף תָּמֵהַּ עַל זֶה וּמַסִּיק דְּרַק חַמָּרָא הוּא שָׁנָּהֲגוּ כֵּן וְלֹא מִדִּינָא. וְעַיֵּן בְּלִבּוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״א) מַה שֶּׁכָּתְבוּ בָּזֶה, וּלְדִידְהוּ בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהַטְמִין לְצֹרֶךְ מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאֵין שָׁם אֲפִלּוּ מִנְהָג לְהַחְמִיר: (ה) הַמּוֹסִיף הֶבֶל. גְּזֵרָה שָׁמָא יַטְמִין בְּאֵפֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּחָלִים וְיִחְתֶּה בְּשַׁבָּת: (ו) וַאֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) כֵּן מוּכָח מֵאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁכָּתַב קֹדֶם תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת וְזֶה כּוֹלֵל כָּל הַזְּמַן שֶׁמְּשְׁקִיעָה עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, עַיֵּן בְּסִימָן רס״א (ס״ב), דְּאִי לְאו הָכִי אֵין שִׁעוּר קְבִיעַת לְקְרִיאַת הַשְׁלִיחַ צִבּוּר: (כ) וּבְעִוְנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁעוֹשִׂין עַד סְמוּךְ לְשְׁקִיעָה, וְזֶהוּ מִצַּד שָׁרְבָּם עֲנִיִּים וּצְרִיכִין הַמָּעוֹת לְיִפּוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְזֶה לֹא נוֹכַל לְמְחוֹת בְּיָדָן וְכַנַּ״ל בְּסִימָן רנ״א (משנ״ב סק״ה), אֲבָל בְּאֶמֶת אִם אֵינוֹ דָּחוּק לָזֶה יִחַר מִזֶּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ אֶת הַשִּׁעוּר דִּבְצֹרוּךְ אַרְבָּעָה מִילִין שֶׁאַחַר הַשְּׁקִיעָה יְהֵיהּ לְצֹרֶךְ שְׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה: (ג) הַיְינוּ שָׁעָה קֹדֶם הַשְּׁקִיעָה וְזֶהוּ גַּם כֵּן בְּצֹרֶךְ הַנַּ״ל, וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) **שָׁעָה, אֲפִלּוּ דִּבְזְמַנּוֹ הָיוּ נוֹהֲגִין לְהַקְדִּים תְּפִלַּת עַרְבִית בְּעֶרֶב שַׁבָּת שָׁעָה וּמֶחֱצָה קֹדֶם הַלַּיְלָה וְאִם כֵּן יְהֵיהּ בְּסָךְ הַכֹּל שְׁתַּיִם וּמֶחֱצָה, אוֹ אֲפִלּוּ דְּרָצָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְבַשֵּׁל אֶת הַרֶּצֶף בְּמַעְטוּ וּכְדֵי שֶׁיִּרְצוּ הָעוֹלָם לְמַעַט הַרֶּגֶלְן** [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל].

א] וְרָאִיתִי לְאֶחָד שֶׁהַעְתִּיק מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁעָה קֹדֶם הַלַּיְלָה לְעִנְיַן חֲנֻיּוֹת, וְאוֹתוֹ הַמַּעְתִּיק לֹא דַּק בְּלִישָׁנֵיהּ כְּלָל לְהַמְעִין בְּסִימָן רס״א וּבְמָגֵן אַבְרָהָם שָׁם, וְהָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְכֵן נִרְאֶה לִי וְכֵן מִשְׁמַע מֵהַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א):

ד (ז) חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל ה סי״ט): (ס) מְפִּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (שם) **שֶׁדַּעְתּוֹ דְּטוֹב שֶׁיְּקַדְּימוּ הַקַּבָּלַת שַׁבָּת, וְהַבָּרְכוּ**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] עַיֵּן שו״ע הרב (ס״א) שֶׁכּתב 'כמו שעה קודם הלילה'. וכן בקונטרס אחרון (סי׳ רנא סק״א) כתב ג״כ 'קודם צאת הכוכבים'.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַתַּבְשִׁיל (ג) אָסוּר אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, [ד]וְדַוְקָא בְּצוֹנֵן שֶׁנִּתְחַמֵּם (ז) אוֹ שֶׁנִּצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ, אֲבָל (ח) בְּעוֹמֵד
(ג) בַּחֲמִימוּתוֹ כְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה מַמָּשׁ. הַגָּהָה: (ט) * יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם שָׁכַח וְהִטְמִין בְּשׁוֹגֵג בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל, (י) שָׁרֵי
(ד) לֶאֱכֹל (הגהות מרדכי (ריש פ"ג ס' תנו)). וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל זֶה אֵינוֹ אֶסוּר אֶלָּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְצָרְכּוֹ לֵילָה, (יא) אֲבָל כְּשֶׁמַּטְמִין
לְצָרְכּוֹ מָחָר (ה) מָחָר לְהַטְמִין מִבְּעוֹד יוֹם בְּדָבָר שֶׁמּוֹסִיף הֶבֶל (מרדכי ריש פרק כירה (ס' ג) ובית יוסף סוף סימן רנ"ג (ד"ה ומכל
הנ"ש) בשם שבלי לקט (ס' מ)), וּבְדִיעֲבַד יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה וּבִלְבַד (יב) שֶׁלֹּא יְהֵא רָגִיל לַעֲשׂוֹת כֵּן): ב [ה]אֲפִלּוּ תַּבְשִׁיל
שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ (יג) אָסוּר לְהַטְמִין בְּשַׁבָּת, אֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל. וּמִכָּל מָקוֹם (יד) לְשׁוּם כֵּלִים
עַל הַתַּבְשִׁיל כְּדֵי לְשָׁמְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים אוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְטַנֵּף בְּעַפְרוּרִית שָׂרִי, שֶׁאֵין זֶה כְּמַטְמִין לְהַחֵם אֶלָּא
כְּשׁוֹמֵר וְנוֹתֵן כְּסוּי עַל הַקְּדֵרָה * (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רנ"ג): ג [ו]אֲפִלּוּ הֵם דְּבָרִים הַמּוֹסִיפִים הֶבֶל, פְּסֹלֶת שֶׁל זֵיתִים
(טו) [ז]אוֹ שֶׁל שְׁמִשְׁמִין וְזֶבֶל וּמֹלַח וְסִיד וְחוֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים, (טז) וְתָבֶן וְגֵזִין (יז) [ח]וּמוֹכִין וַעֲשָׁבִים,
* בִּזְמַן (יח) שֶׁשָּׁלְשָׁתָן (ו) (יט) לַחִין. וְאֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵינָם מוֹסִיפִים הֶבֶל, (כ) כְּסוּת (כא) וּפֵרוֹת וְכַנְפֵי יוֹנָה
(כב) (אוֹ שְׂאָר נוֹצוֹת, מורינו הרב רבי אברהם (מפה"ג) בהגהות) (כג) וּנְעָרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן וּנְסָרֶת שֶׁל חָרָשִׁין (פֵּרוּשׁ, הַקַּשׁ

ד רַמַ"ן (לט: ד"ה ושמעינן). ה הָרַ"ן שָׁם (ט. ד"ה תיר מבריא). ו שָׁם מ"ז (ע"ב). ז שָׁם מ"ז (ע"ב). הַשּׁוּר וְהָרַ"ן (כב. ד"ה גמ') וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ג', וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַמַ"ם בְּפֶרֶק ד' (ה"א). ח הָרַמַ"ם שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁיִּשְׁמֹר חֲמוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רנ"ג סָעִיף ב' בְּהַגָּ"ה. וְהַטַּעַם דְּשָׁקְאָ יִמְצָא קְדֵרָתוֹ צוֹנֶנֶת וְרוֹתְחָנָה, אֲבָל סָפֵק חֲשֵׁכָה סְתָם קְדֵרוֹת רוֹתְחוֹת הֵם. וּבְמוֹסִיף הֶבֶל אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר, שָׁקְאָ יִטְמִין בְּרֶמֶץ פָּרוּשׁ אַפֵּר עִם גְּחָלִים וְזֶה אָסוּר דְּשָׁקְאָ יְחַתֶּה בְּגָחָלִים מִשְּׁחֲשֵׁכָה: (ג) **אָסוּר.** פָּרוּשׁ אֲפִלּוּ בְּשׁוֹגֵג, וְאַף עַל גַּב דְּכִשְׁכַּח (ס"א), מִכָּל מָקוֹם בְּהַטְמָנָה מַחְמִירִין טְפֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ד): (ג) **בַּחֲמִימוּתוֹ.** וְהוּא הַדִּין הַמְּטֻמָּן בְּשֶׁבֶת בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דַּאֲפִלּוּ אִם הִטְמִין קֹדֶם חֲצוֹת בַּבֹּקֶר, מִכָּל מָקוֹם עֲבִיד אִסּוּרָא (ה) כְּשֶׁמַּשֶּׁהָ בְּהַטְמָנָה זוֹ עַל שַׁבָּת וְאֵינוֹ מְסַלֵּק קֹדֶם חֲשֵׁכָה: (ז) **אוֹ שֶׁנִּצְטַמֵּק.** פָּרוּשׁ לְעִנְיַן דִּיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר אֲפִלּוּ מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ז' [אַחֲרוֹנִים]: (ח) **בְּעוֹמֵד בַּחֲמִימוּתוֹ וְכוּ'.** הַטַּעַם דְּהָא לֹא אַהֲנֵי מַעֲשָׂיו כְּלָל. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו) דְּהוּא הַדִּין הַמְּטֻמָּן בְּשַׁבָּת (ו) בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל דְּשָׁרֵי בְּדִיעֲבַד אַף עַל גַּב דְּכִשְׁכַּח עַל גַּב גֶּחָלִים דְּהָא לֹא אִינוֹ אֶלָּא עוֹמֵד בַּחֲמִימוּתוֹ: (ט) **יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם שָׁכַח וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין אִם שָׁגַג בְּדִין וְסָבַר שֶׁמֻּתָּר, (ז) גַּם זֶה שׁוֹגֵג מִקָּרֵי: (י) **שָׁרֵי לֶאֱכֹל.** טַעַם הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הוּא (מ) דְּסָבְרִינְהוּ דְּהַטְמָנָה שָׁוֶה בָּזֶה לִשְׁהִיָּה דְּפָסַק הַמְחַבֵּר לְעֵיל בְּרִנ"ג סָעִיף א' דְּאִם שָׁכַח וְשָׁהָה אֲפִלּוּ תַּבְשִׁיל שֶׁמְּצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ מֻתָּר לֶאֱכֹל. וְהַנָּה דַּעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) וְהַט"ז (סק"ב) וְהַגְּרָ"א דְּהַמְחַבֵּר סָבִירָא לֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בְּשׁוֹגֵג אָסוּר לֶאֱכֹל עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת וּלְכָךְ סָתַם הַדָּבָר, (ט) [א]וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּבְמָקוֹם הַצְּרִיךְ יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה שֶׁהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים מְצַדְּדִים כֵּן, וּבִפְרָט אִם הָיָה נִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ דְּבָלְאו הָכִי יֵשׁ מִקִּלִּין לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' בְּהַגָּ"ה, עַל כֵּן אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה לְעִנְיַן דִּיעֲבַד בְּשׁוֹגֵג: (יא) **אֲבָל כְּשֶׁמַּטְמִין וְכוּ'.** הַטַּעַם דְּעִקַּר מַה שֶּׁאָסְרוּ לְהַטְמִין בְּמוֹסִיף הֶבֶל הוּא מִשּׁוּם שֶׁמָּא יָבֹא לְהַטְמִין לְצָרְכּוֹ מָחָר סְבִירָא לְהוּ לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא שַׁיְּךְ גְּזֵרָה זוֹ, דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא יִגִּיעַ הַתַּבְשִׁיל לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי (י) יִתְבַּשֵּׁל מְמֵילָא כָּל הַלַּיְלָה וְלֹא יָבֹא לְחַתּוֹת. וְהוּא הַדִּין דְּסָבְרִינְהוּ לְהוּ לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה דְּמָתָר לְהַטְמִין בְּנִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, דְּלֹא יָבֹא גַּם כֵּן לְחַתּוֹת, וְעַל כֵּן מָתָר בָּזֶה אַף בְּמַטְמִין לְצָרְכּוֹ לַיְלָה, וְהוּא כְּדַעַת הַיֵּשׁ מְקִלִּין לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' בְּהַגָּ"ה: (יב) **שֶׁלֹּא יְהֵא רָגִיל.** מַשְׁמַע דְּאִם הוּא רָגִיל אַף בְּדִיעֲבַד אָסוּר, וְהַטַּעַם דְּמַעֲקַר הַדִּין אֵין לָהֶם מָקוֹם לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, וְכֵן כָּתַב דְּהַיֵּשׁ מְקִלִּין דְּלִקַּמָּן אֵין לָהֶם מָקוֹם בַּדִּין, וּלְכָךְ כָּתַב שָׁם רַמַ"א דְּאֵין לִנְהֹג כֵּן בִּשְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת: ב (יג) **אָסוּר לְהַטְמִין בְּשַׁבָּת וְכוּ'.** וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד שָׁרֵי וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן ח': (יד) **לְשׁוּם כֵּלִים וְכוּ'.** הַיְינוּ אֲפִלּוּ בְּגָדִים שֶׁמַּעֲמִידִין אֶת הַחֹם שֶׁל הַקְּדֵרָה שֶׁלֹּא יִצְטַנֵּן, אֲפִלּוּ הָכִי שָׂרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן לָזֶה: ג (טו) **אוֹ שֶׁל שְׁמִשְׁמִין.** אַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן הַטְמָנָה בְּתוֹכָן יֵשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהֶן, דִּכְשֶׁמְּשְׁמִין (י) [ח]וְהוּא הַדִּין בְּכָל הַדְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים כָּאן דָּזְקָא לְהַטְמִין לְתוֹכָן אָסוּר, אֲבָל אִם הִטְמִין בְּדָבָר הַמַּתִּיר כְּגוֹן בְּקַפָּה שֶׁל צֶמֶר וּכְהָאי גַּוְנָא מַתָּר לְהַנִּיחַ הַקַּפָּה עֲלֵיהֶן, אֲבָל עַל גַּבֵּי גֶּפֶת שֶׁל זֵיתִים אָסוּר לְהַנִּיחַ דַּחֲמִימֵי טְפֵי וּמוֹסִיפִין הֶבֶל לְמַעְלָה דְּרֶךְ הַקַּפָּה לְהַקְּדֵרָה [נַמְרָא (מז: מח.)]: (טז) **וְתָבֶן.** בֵּין (יט) אִם הוּא אָרֹךְ אוֹ נֶחְתַּךְ לַחֲתִיכוֹת דַּקּוֹת. וְגֵזִין הוּא פְּסֹלֶת שֶׁל יָקֵב יַיִן: (יז) **וּמוֹכִין.** כָּל (יג) דָּבָר רַךְ קָרוּי מוֹכִין, כְּגוֹן צֶמֶר גֶּפֶן וּתְלִישַׁת צֶמֶר רַךְ שֶׁל בְּהֵמָה וּגְרִירַת בְּגָדִים בְּלוּיִים: (יח) **שֶׁשָּׁלְשָׁתָן.** חֲשִׁיב (יד) לְתָבֶן וְגֵזִין כַּחֲדָא: (יט) **לַחִין.** דְּלַחִין יֵשׁ בָּהֶן הֶבֶל הַרְבֵּה יוֹתֵר מִיבֵשִׁין. (טו) וּמִסְתְּמֵית הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּבֵין לַחִין מַחֲמַת עַצְמָן וּבֵין לַחִין מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין, [ב]אָמְנָם כָּפָה (טז) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּדָזְקָא לַחִין מַחֲמַת עַצְמָן שֶׁהֵם מְחַמְּמוֹת יוֹתֵר מִלַּחִין מַחֲמַת מַשְׁקֶה שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶן מִשָּׁיְרָא: (כ) **כְּסוּת.** וְהוּא הַדִּין (יז) כָּרִים וּכְסָתוֹת (יח) וְגִזֵּי צֶמֶר: (כא) **וּפֵרוֹת.** כְּגוֹן (יט) חִטִּין וְקִטְנִיּוֹת: (כב) **אוֹ שְׂאָר נוֹצוֹת.** וְנָקֵט (כ) מִתְּחִלָּה כַּנְפֵי יוֹנָה וְהוּא לְשׁוֹן הַתַּלְמוּד, מְשׁוּם דְּהָיָה מָצוּי לָהֶם: (כג) **וּנְעָרֶת.**

בַּאוּר הַלָּכָה

א * **יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם שָׁכַח וְהִטְמִין וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) **שֶׁכָּתַב דְּדָזְקָא בְּנִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, אֲבָל אִם נִגְמַר בְּשׁוּלוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר** דְּדַוְקָא עֲדַיִן מִשָּׁהָיָה, וְלֹא הָעֲתַקְתִּיו מִשּׁוּם דִּלְפֵי מְאִי דְּפָסְקִינַן כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים בְּשָׁהְיָה לְעֵיל (סי' רנג ס"א) דִּכְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי מָתָר, מִפֵּילָא הוּא הַדִּין הָכָא, וּכְבָר הִקְשָׁה כֵּן הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (סק"ח) [וְהַפְּרִי מְגַדִּים נִדְחַק מְאֹד לְיַשֵּׁב וְלֹא נִהְירָא]. וּמִפְּנֵי חֹמֶר הָעִנְיָן נִרְאֶה לִי דְּדַעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם שֶׁלֹּא לָאֲחוֹז הַקּוּלָּא בִּשְׁנֵי רָאשִׁין, דְּהַיְינוּ לִפְסֹק בְּעִנְיָנֵנוּ כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּשָׁרֵי לְשַׁהוֹתֵי וּבִשְׁהָיָה נִפְסָק גַּם כֵּן כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים שָׁם, וְדִי אִם נָקֵל בָּזֶה בְּכָל צָרְכּוֹ. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ב ס"ה) שֶׁהָעֲתִיק גַּם כֵּן לְדִינָא כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה וְדָזְקָא בְּכָל צָרְכּוֹ, וְאוּלַי גַּם כֵּן טַעְמוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, **וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַצְּרָךְ אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ בְּדִיעֲבַד בְּשׁוֹגֵג אַף בְּנִתְבַּשֵּׁל רַק כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי** וּכְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת, וְכֵן מַשְׁמַע בְּשָׁלְחָן עָרוּךְ שִׁמּוּשׁ (סי' ג הָאוֹפֶה סק"ח), וְרָאִיתִי בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁכָּתַב שֶׁדַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים נִדְחֵית עַיֵּן שָׁם וְהָיְינוּ מִצַּעַר הַדִּין, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה מְאֹד לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד אַחֲרֵי שֶׁהָרַמַ"א בְּצַעְמוֹ סוֹמֵךְ עַל דַּעַת הַמְּקִלִּין לְעִנְיַן דִּיעֲבַד בְּהַטְמָנַת לְצָרְכּוֹ מָחָר, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן שֶׁכַח דְּחַד טַעְמָא לְתַרְוַיְיהוּ וּכְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרָ"א:

ב * **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רנ"ג. אֵינִי יוֹדֵעַ כַּוָּנָתוֹ, וְאוּלַי לְמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּסָעִיף ה' דְּאַסּוּרִין לְהַטְמִין תַּחַת הַבְּגָדִים אַף שֶׁהוּא דָּבָר יָבֵשׁ, אוֹ לְמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּהַגָּ"ה דְּאַף עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר:**

ג * **בִּזְמַן שֶׁשָּׁלְשָׁתָן לַחִין.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יט), וְהַגֵּה הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"י)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

[הֵם הָאֵלֶּה רַבָּה (שם) וְהַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ב ס"ה) וְשָׁלְחָן עָרוּךְ עֲצֵי שִׁטִּים (סר' ג הָאוֹפֶה סק"ח)] הֶעְתִּיקוּ כֵּן לְהַלָּכָה: (י) **הַיְינוּ אֲפִלּוּ אִם יַטְמִין בְּרֶמֶץ:** ג (יא) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג)]: (ו) **וּמִשְׁמַע דְּדִבְרֵי הַמּוֹסִיף הֶבֶל בְּשַׁבָּת אַף בְּעוֹמֵד בַּחֲמִימוּתוֹ אָסוּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן** [לְהִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר]: (ז) וְכֵן לְעֵיל לְעִנְיַן שֶׁהָיָה דְּהֵיכָאנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סי' רנג ס"ק כט) דְּשׁוֹגֵג מִקָּרֵי: (ט) הַגְּרָ"א: (ט) עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ב) שֶׁהוֹכִיחַ דְּלֹא כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים, וְאַף שֶׁהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ד) הִשִּׂיגוּ עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משו"ע סק"ב) שֶׁמִּישֵׁב סְבָרָתוֹ וְהֵבִיא סָעַד לִדְבָרָיו, וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּפָה אַחֲרוֹנִים (סק"ה) הָיָה אָסוּר אֲפִלּוּ צוֹנֵן וְהִטְמִין בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת (ס"ק ט"ו), וְהַגֵּה הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): (ז) **[ד]וְדַוְקָא.** דְּהָא אֵינוֹ אֶלָּא עוֹמֵד בַּחֲמִימוּתוֹ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): (ז) **לֶאֱכֹל.** וְדַוְקָא דְּשָׁרֵי, דְּהָא אֵינוֹ אֶלָּא עוֹמֵד בַּחֲמִימוּתוֹ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, אֲבָל אִם נִגְמַר בְּשׁוּלוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר דְּלֹא עָדִיף מִשָּׁהָיָה. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י) וְעַיֵּן ט"ז (סק"ב): (ה) **מָתָר.** דְּלֹא יְחַתֶּה דִּכְלָאו הָכִי יִתְבַּשֵּׁל עַד לְמָחָר: ג (ו) **לַחִין.** צָרִיךְ לוֹמַר דַּחֲשִׁיב לְתָבֶן וְגֵזִין כְּחַדָּא. וּמִדְּסָתַם מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לַחִים מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר אָסוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י). וְרוֹב פּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ דַּוְקָא לַחִים מַחֲמַת עַצְמָן אָסוּר וְלֹא בְּלַחִים מַחֲמַת דָּבָר אַחֵר. עַיֵּן עַטֶּרֶת זְקֵנִים

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשׁוּ"ע הָרַב לֹא הֵבִיא דַּעַת הי"א כְּלָל [וּבְתַהֲלָה לְדָוִד (סק"ב) הִנִּיחַ דִּבְרֵיהֶן בְּצ"ע]. **ב]** וּבְשׁוּ"ע הָרַב (ס"ה) כָּתַב שֶׁאֲפִילּוּ אִם הֵם לַחִין מַחֲמַת מַיִם צוֹנְנִין שֶׁנִּשְׁפְּכוּ עֲלֵיהֶם נַחְשֹׁב מוֹסִיף הֶבֶל.